

POUČNA STAZA »MURŠČAK« 4. MURA

Mura izvire u zapadnom dijelu Niskih Tura u Austriji. Ta činjenica daje joj značajke bujičnog vodotoka s faktorima iznenađenja. Značajni je prirodni element Međimurja u specifičnosti oblikovanja reljefa zbog nanošenja i taloženja naplavnog materijala na dio dravsko-murske nizine. Često je mijenjala korito zbog slabe otpornosti pleistocenskih naslaga, a današnji se tok Mure ustalio u holocenu. Duga je 519 kilometara, od čega 53 km donjeg toka pripada Hrvatskoj. Granična je rijeka Hrvatske sa Slovenijom i Mađarskom. U svojem donjem toku ima relativno malo pritoka: Ščavnica, Krka, Trnava i Principališ. Kod Legrada se ulijeva u Dravu. Mura je rijeka nivalnog režima s najvišim vodostajem u ljetnim mjesecima. Tipična je nizinska rijeka koja plavi okolna područja u tijeku godine. Poplavna područja čine jedinstveni prirodni prostor bitno različit od ostalih dijelova krajolika gdje se izmjenjuje mozaik različitih staništa: od većih i manjih stajaćica (lokva, jama, jezerca, bara, mlaka), meandara, rukavaca i tekućica, do livada, grmlja, oranica i šumaraka. Tako bogata raznolikost staništa omogućava naseljavanje brojnih biljnih i životinjskih vrsta na relativno malom prostoru, od kojih su posebno zanimljive vodene vrste, zbog proriđenosti i istrijebljenosti u ostalim dijelovima Europe. Mura je bogata raznolikošću riba koje osim biološke raznolikosti predstavljaju i gospodarsku važnost. Analizom dostupnih rezultata o ulovu riba u rijeci Muri evidentirano je 38 vrsta riba. Po zastupljenosti prisutna je većina porodica slatkovodnih riba: sunčance (Centrarchidae), šaranke (Cyprinidae), štuke (Esocidae), pastrve (Salmonidae), somovi (Siluridae), grgeči (Percidae), glavoči (Gobiidae), vijuni (Cobitidae). U močvarnim dijelovima s muljevitim dnom i vrlo bujnom vegetacijom, s visokim stupnjem eutrofikacije, koji nastaju plavljenjem rijeke Mure, još uvijek obitava glacialni relik, strogo zaštićena, jedina autohtona vrsta u Europi od ukupno pet vrsta iz porodice crnki (Umbridae), riba crnka (*Umbra krameri*). Hraní se kukcima, njihovim ličinkama i puževima. Dugačka je 9–13 cm s tamnim crvenosmeđim leđima i svjetlijim bokovima s tamnosmeđim pjegama. Mura je još uvijek stanište dviju vrsta vodenih kukaca, u većini dijelova Europe registriranih kao izumrli, isključivi stanovnici brzih tekućica koje obiluju kisikom (usporavanje toka rijeke, gradnja akumulacija i sl. uzrokuje njihovo izumiranje); tulara (*Platyphylax freuenfeldi*) koji se skriva pod kamenjem te gradi mreže u koje vodeni tok Mure donosi organske tvari i obalcaru (*Xanthoperla apicalis*), također stanovnika samo brzih vodenih tokova kao što je Mura u Međimurju. Odrasli kukci izlijeću iz vode u jatima te nakon parenja i odlaganja jaja u vodu ugibaju. Od beskralježnjaka u Muri su veoma brojno zastupljeni vodencvijetovi Ephemeroptera koji su dorzoventralno spljošteni i imaju jake pandice na nogama kao prilagodbu na brzo strujanje Mure, puževi s hidrodinamičnim oblikom kućica kao što je vidra (*Ancylus fluviatilis*), virnjaci i rakovi kao indikatorii klase boniteta rijeke Mure. Mura je još uvijek stanište vidre (*Lutra lutra*). U samoj rijeci nije razvijena makrovegetacija zbog njezine brzine i vrtloga kojima obiluje. Antropogenim utjecajem, regulacijom rijeke, izgradnjom obrambenog nasipa, dolazi do smanjenja prostornog poplavnog područja čime se smanjuje biološka i krajobrazna raznolikost. Na Muri u Međimurju nekad se ispiralo zlato, bilo je brojnih mlinova-vodenica, a danas je od tradicije ostalo samo nekoliko skela. Od 2002. godine na Muri se održava rafting kup kao edukativno-natjecateljska i priroda-zaštitarska manifestacija na kojoj se okupljaju mladi Međimurjani. Područje uz Muru u Međimurju još uvijek se ubraja u najdragocjenija, prirodna, vodena područja u Europi, zbog čega je i zaštićeno. Očuvanjem prirodnog toka Mure i pripadajućih vodenih staništa, osigurava se i učinkovita zaštita biološke raznolikosti tog područja.

